

Аналітична довідка діяльності у 2024/2025 році Лабораторії забезпечення якості освіти

Лабораторія була створена за результатами проекту Erasmus+ С3QA. Основними завданнями лабораторії є розроблення технологій і проведення освітнього моніторингу щодо забезпечення якості освіти та освітньої діяльності, розвитку освітнього середовища ХНЕУ ім. С. Кузнеця, інформаційний супровід проведення рейтингу науково-педагогічних працівників, організація та проведення науково-методичних заходів (семінарів, тренінгів, круглих столів) з актуальних питань забезпечення якості, впровадження освітніх інновацій, інформаційно-аналітичний супровід моніторингу результатів навчання студентів.

У 2024-2025 році лабораторією разом з відділом забезпечення якості освіти відповідно до Плану досліджень <https://deptinnc.hneu.edu.ua/opytuvannya/#tab=1&subtab=1> були проведені соціально-психологічні та маркетингово-моніторингові дослідження щодо забезпечення якості освіти. Комплекс проведених опитувань охопив здобувачів усіх рівнів вищої освіти, випускників, аспірантів, а також роботодавців – керівників практики. Дослідження проводились із дотриманням вимог конфіденційності, добровільності участі та з використанням цифрових інструментів збору й поширення результатів.

На першому рівні вищої освіти (бакалаврат) було здійснено низку опитувань, спрямованих на вивчення мотивації вступників, психологічного стану та рівня адаптації першокурсників, а також їхньої задоволеності якістю освітніх програм.

Згідно з результатами опитування першокурсників, ключовими факторами вибору університету стали його репутація (60,4%), сучасність освітніх програм (56,7%) та якість навчання (49,2%). Спеціальності обирали переважно через їхню перспективність (74,1%) та відповідність професійним інтересам (68,7%). Основними джерелами інформації про заклад стали соціальні мережі та офіційний сайт університету.

Особливу увагу було приділено вимірюванню інтелектуального потенціалу першокурсників. Результати психологічного тестування виявили, що середній рівень IQ склав 109,8 бала, що відповідає нормі. Водночас близько 40% здобувачів показали результати вище середнього. Проте рівень емоційного інтелекту був визначений як низький, що може свідчити про необхідність введення додаткових заходів з розвитку м'яких навичок. Творчі здібності, за шкалами оригінальності та гнучкості, продемонстрували задовільні результати, що вказує на наявність потенціалу до розвитку креативного мислення.

У рамках дослідження рівня освітніх втрат, результати тестування з математики показали, що залишкові знання студентів перевищують результати, отримані на НМТ, що свідчить про високий рівень підготовки абітурієнтів або ефективну адаптаційну роботу кафедр.

Аналіз адаптації першокурсників показала, що переважна більшість респондентів (понад 95%) повністю або частково адаптувалися до умов

університетського середовища. Основні труднощі були пов'язані з новими формами організації навчального процесу, викликами воєнного часу (знеструмлення, тривоги), обсягом самостійної роботи та новизною системи оцінювання.

Рівень задоволеності якістю освітніх програм бакалаврату склав 90%. Найвищі оцінки отримали аспекти академічної доброчесності (96,8%), підтримка індивідуальної траєкторії навчання (94,1%) та структура освітніх програм (91,9%). Однак було зафіксовано недостатню обізнаність здобувачів щодо можливості отримання психологічної підтримки – лише 75,3% респондентів знали про таку послугу.

Серед магістрів першого року навчання ключовими мотивами вступу виступили можливість поєднання навчання з роботою завдяки ефективному дистанційному формату (55,5%) та необхідність поглиблення знань для професійної діяльності (44,1%). Важливо відзначити, що чимала частка студентів обрала ХНЕУ ім. С. Кузнеця завдяки позитивному досвіду під час навчання на бакалавраті.

Рівень адаптації магістрів, попри нижчу явку в опитуванні (14%), виявився досить високим. Серед труднощів переважали питання суміщення навчання з професійною діяльністю (50,6%), а також окремі технічні складнощі. Варто зазначити, що рівень інформованості та підтримки, яку отримують студенти, оцінено на рівні вище 90% у майже всіх блоках питань. Задоволеність освітніми програмами магістратури склала 93,09%. Опитування іноземних здобувачів дало ще вищі результати — середній рівень задоволеності 99%, що свідчить про позитивний імідж університету серед іноземної аудиторії.

Серед мотивів вступу до аспірантури респонденти найчастіше називали бажання до самореалізації, любов до наукової діяльності та престижність навчання. При цьому значна частина вступників (62,2%) вже навчалась у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, що свідчить про збереження освітніх траєкторій. Якість освітньо-наукових програм аспірантури оцінено високо: рівень задоволеності — 95,4%. Особливо відзначено якість викладання (96,8%), організацію самостійної роботи (96,2%) та наукову складову (96%). Це свідчить про ефективну реалізацію підготовки докторів філософії та належний науковий супровід.

Якість викладання дисциплін та освітнього середовища

Щосеместрові опитування студентів усіх рівнів щодо якості дисциплін засвідчили загалом високий рівень задоволеності: 9,77 бала (I семестр) і 9,42 бала (II семестр) із 10 можливих. Найвищі оцінки отримали: організація занять, комунікація з викладачами та якість змісту навчальних курсів. Серед відгуків переважна більшість — позитивні, з акцентом на якість викладання та зацікавленість.

Працевлаштування випускників

Аналіз працевлаштування магістрів показав, що 77,8% з них працюють, з них 53,6% – за спеціальністю або близькою до неї. Серед бакалаврів цей показник дещо нижчий — 58,8% працевлаштованих, з яких лише 25% працюють за спеціальністю. Варто відзначити, що невелика частка випускників (6–7%)

відкрили власний бізнес, що є позитивним сигналом щодо формування підприємницьких компетентностей.

Думка роботодавців

Оцінювання якості підготовки здобувачів зі сторони керівників практики підтверджує високу конкурентоспроможність випускників. Середня оцінка — 4,70 бала з 5. Найкращі показники продемонстровано у сфері самоосвіти (4,82), загальної культури (4,80) та теоретичної підготовки (4,77). Близько 72% роботодавців заявили про готовність наймати випускників університету, а понад 75% — про зацікавленість у співпраці.

Моніторинг ринку праці

Аналіз тенденцій ринку праці дозволив виділити ключові галузі майбутнього: ІТ, енергетика, державне управління, освіта, будівництво та агропромисловий комплекс. Серед затребуваних компетентностей — гнучкість мислення, цифрова грамотність, здатність до самоосвіти, емоційна стійкість та креативність.

Результати реалізації Плану соціально-психологічних та маркетингово-моніторингових досліджень у 2024–2025 н.р. свідчать про високий рівень організації внутрішнього моніторингу якості освіти в ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Здобувачі на всіх рівнях демонструють загалом високий рівень задоволеності освітнім процесом, академічним середовищем та викладацькою підтримкою. Водночас визначено низку напрямів для подальшого вдосконалення: розвиток емоційного інтелекту здобувачів, розширення психологічної підтримки, а також посилення зв'язку з ринком праці й роботодавцями.

За результатами проведених соціально-психологічних та маркетингово-моніторингових досліджень була розроблена “Програма заходів на 2025/26 н.р. з покращення якості освіти та якості освітньої діяльності у ХНЕУ ім.С.Кузнеця за результатами опитувань внутрішніх стейкхолдерів у 2024/25н.р” https://deptinnc.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/07/programa_zahodiv_na_25_26_na_osnovi_opytuvan22.pdf

У 2024 році в рамках реалізації міжнародного Проєкту DAAD Peer Support Hub в ХНЕУ ім. С.Кузнеця лабораторією було проведено опитування здобувачів вищої освіти та викладачів щодо оцінювання культури якості в університеті. Опитування проводився серед усіх ключових учасників освітнього процесу: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, керівників структурних підрозділів, випускників та роботодавців. Метою є визначення рівня залученості стейкхолдерів у забезпечення якості, виявлення сильних сторін та наявних бар'єрів, а також формування рекомендацій для подальшого розвитку внутрішньої системи забезпечення якості.

Результатами дослідження були наступні. Переважна більшість опитаних – як серед здобувачів, так і серед викладачів – продемонстрували готовність брати участь у розбудові культури якості. Однак, рівень обізнаності з системою внутрішнього забезпечення якості відрізняється між групами.

Серед **здобувачів вищої освіти** лише 66,3% зазначили, що знають про внутрішню систему забезпечення якості в університеті, і ще менше (59,6%) вважають її ефективною. Проте понад 75% з них беруть участь у щонайменше

одній формі зворотного зв'язку, а понад 85% виявили готовність долучатися до процесів вдосконалення освіти.

Викладачі та адміністративний персонал показали значно вищий рівень поінформованості (понад 90%) та активну позицію у процесах стратегічного планування, удосконалення освітніх програм, внутрішнього оцінювання. Практично всі опитані викладачі наголосили на важливості зворотного зв'язку зі студентами та систематичному самовдосконаленні.

За ключові елементи культури якості були отримані наступні результати:

Інформаційна відкритість і прозорість

Високу оцінку отримала відкритість інформації про освітні програми, навчальні плани, критерії оцінювання та процедури апеляції. Більшість студентів підтвердили, що можуть вільно ознайомитися з відповідною інформацією на сайті університету або в Moodle.

Залучення здобувачів до вдосконалення освітніх програм

Незважаючи на участь студентів у роботі комісій (акредитаційних, гарантійних), глибина залученості залишається недостатньою. Частина студентів (до 35%) зазначають, що їхня участь є скоріше номінальною. Це вказує на потребу в активізації реального впливу здобувачів на зміст і реалізацію ОП.

Зворотний зв'язок і реагування на нього

Викладачі відзначають, що регулярно аналізують результати опитувань, а також вносять корективи до змісту навчальних курсів. Водночас частина студентів зазначає, що не завжди бачить реальні зміни після подання відгуків. Це створює відчуття формальності процесу й потребує посилення комунікації з боку кафедр і адміністрації.

Академічна доброчесність

Цей компонент отримав високий рівень довіри як серед викладачів, так і студентів. В Університеті системно реалізується політика академічної доброчесності, є відповідні положення та нормативні акти, що широко відомі учасникам освітнього процесу.

Культура зворотного зв'язку між викладачами та студентами

Більшість викладачів (понад 80%) зазначили, що регулярно спілкуються зі студентами щодо ходу навчання, коментують завдання, пояснюють помилки та сприяють покращенню результатів. Такий підхід створює передумови для партнерської взаємодії, що є важливою рисою зрілої культури якості.

Випускники та роботодавці

У дослідженні взяли участь також випускники останніх років та роботодавці, які співпрацюють з університетом. Випускники загалом позитивно оцінили рівень підготовки та відзначили, що отримані знання були релевантними для практичної діяльності.

Роботодавці наголосили на необхідності: розвитку м'яких навичок у студентів (комунікація, емоційний інтелект), посилення практичного спрямування освітніх програм, формування адаптивності до змін ринку праці.

При цьому близько 70% респондентів виявили готовність продовжувати співпрацю з університетом у формі надання баз практики, участі у формуванні ОП, наукових івентах тощо.

На основі результатів анкетування й аналізу отриманих відповідей можна виокремити такі ключові виклики та перспективи подальшого розвитку культури якості в університеті :

- Недостатня інформованість студентів про механізми впливу на якість освіти.

- Формальний характер участі здобувачів у процедурах забезпечення якості.

- Обмежена зворотна комунікація щодо реалізації студентських пропозицій.

- Потреба у підвищенні культури внутрішньої взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Водночас простежується значний потенціал для вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості завдяки високій мотивації викладачів, відкритості керівництва до змін і зацікавленості стейкхолдерів.

Університет демонструє поступовий рух до формування зрілої, інтегрованої культури якості, орієнтованої на стале вдосконалення освітнього процесу та партнерство зі здобувачами освіти. За результатами оцінювання можна зробити висновок, що:

- Система внутрішнього забезпечення якості діє, але потребує посилення зворотного зв'язку й залучення студентства.

Необхідно посилити інформування здобувачів про їхні права, можливості участі та результати змін.

- Важливо вдосконалювати канали зворотного зв'язку, транслювати конкретні приклади впроваджених змін за результатами студентських відгуків.

- Подальше укріплення партнерських зв'язків із випускниками й роботодавцями створює основу для адаптації освітніх програм до викликів ринку праці.

Результати проведеного дослідження використані під час розробки [Політики якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.](#)